

ZARZĄDZENIE NR 63/2022
BURMISTRZA KAMIENIA KRAJEŃSKIEGO

z dnia 11 sierpnia 2022 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok.”

Na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 poz. 1327) oraz uchwały Nr III/12/2010 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 6 poz. 54 z 2011 r., zarządza się co następuje:

§ 1. Burmistrz Kamienia Krajeńskiego ogłasza konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok.”, stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2. Termin rozpoczęcia konsultacji ustala się na dzień: 11.08.2022 r.

§ 3. Planowany termin zakończenia konsultacji określa się na dzień: 02.09.2022 r.

§ 4. Ustala się następujące formy konsultacji:

1. Zamieszczenie projektu na stronie www.bip.kamienkrajenski.pl, www.kamienkrajenski.pl oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim;
2. Złożenie we wskazanym terminie formularza składania opinii w formie pisemnej na adres Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim, Plac Odrodzenia 3, 89-430 Kamień Krajeński lub zeskanowany dokument za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@um.kamienkr.pl
3. Organizacja spotkania informacyjno-warsztatowego w dniu 23.08.2022 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miejskim w Kamieniu Krajeńskim.

§ 5. Adresatem konsultacji społecznych są organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, prowadzące działalność na terenie Gminy Kamień Krajeński.

§ 6. Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę organizacji pozarządowych i podmiotów biorących w nich udział.

§ 7. Konsultacje mają charakter opiniodawczy.

Burmistrz Kamienia Krajeńskiego

mgr inż. Wojciech Głomski

**UCHWAŁA Nr/.../2022
RADY MIEJSKIEJ W KAMIENIU KRAJEŃSKIM**

z dnia września 2022 r.

w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok”

Na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 poz. 1327) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PROGRAM WSPÓŁPRACY GMINY KAMIENŃ KRAJEŃSKI Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU
PUBLICZNEGO NA 2023 ROK**

WSTĘP

Roczny program współpracy jest dokumentem określającym ramy współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dla dobra i rozwoju społeczności lokalnej.

Burmistrz Kamienia Krajeńskiego oraz Rada Miejska w Kamieniu Krajeńskim dostrzegając potencjał i możliwości tkwiące w podmiotach sektora pozarządowego, uznaje je za równorzędnych partnerów i razem z nimi realizować będzie wyznaczone działania na rzecz jego mieszkańców. Przyjmując niniejszy dokument, deklarują wolę szerokiej współpracy

z organizacjami pozarządowymi.

Zakładane rezultaty partnerstwa to umocnienie więzi łączących lokalną społeczność oraz większe zaangażowanie mieszkańców w sprawy publiczne i życie miasta i gminy.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Program określa formy, zasady i zakres współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2023 roku.
2. Użyte w niniejszym załączniku określenia oznaczają odpowiednio:
 - 1) „**organizacje pozarządowe**” - organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
 - 2) „**program**” – „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok.”;
 - 3) „**ustawa**” – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - 4) „**Burmistrz**” – rozumie się przez to Burmistrza Kamienia Krajeńskiego;
 - 5) „**Rada Miejska**” – rozumie się przez to Radę Miejską w Kamieniu Krajeńskim;
 - 6) „**Gmina**” – rozumie się przez to Gminę Kamień Krajeński.

II. CELE PROGRAMU

1. Cel główny: budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi poprzez wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.
2. Cele szczegółowe:
 - 1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw

i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;

- 2) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
- 3) udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programu współpracy;
- 4) umocnienie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycję;
- 5) stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy;
- 6) prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz mieszkańców gminy;
- 7) uzupełnianie działań gminy w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe;
- 8) poznawanie potrzeb społecznych;
- 9) zwiększanie udziału mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

III. ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca Gminy z podmiotami programu opiera się o następujące zasady:

- 1) **partnerstwa** - organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz według trybu wynikającego z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
- 2) **pomocniczości** – wskazuje na podział zadań między sektorem publicznym a obywatelskim, ukierunkowany na umacnianie obywateli, ich wspólnot i organizacji;
- 3) **efektywności** - organy administracji publicznej, przy zleceniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonują wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji oraz z zachowaniem wymogów określonych w art. 25 i art. 28 ust. 3 ustawy o finansach publicznych;
- 4) **jawności** - organy administracji publicznej udostępniają współpracującym

z nimi organizacjom pozarządowym informacje o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z tymi organizacjami oraz o kosztach realizacji zadań publicznych już prowadzonych w tym zakresie przez jednostki podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy, wraz z informacją o sposobie obliczania tych kosztów, tak aby możliwe było ich porównanie

z kosztami realizacji analogicznych zadań przez inne instytucje i osoby. Jednym z instrumentów upubliczniania informacji powinien być Biuletyn Informacji Publicznej;

- 5) **uczciwej konkurencji** – umożliwienie konkurencji pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami publicznymi, które mogą występować o dotacje na równych prawach;
- 6) **suwerenności stron** – przejawia się w poszanowaniu autonomii podmiotów programu oraz wzajemnym nieingerowaniu w sprawy wewnętrzne.

IV. ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROGRAMU WSPÓŁPRACY

Przedmiotem współpracy Gminy z podmiotami programu jest:

- 1) realizacja zadań Gminy określonych w ustawach oraz Strategii Rozwoju Gminy;
- 2) tworzenie systemowych rozwiązań problemów społecznych;
- 3) określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania;
- 4) konsultowanie aktów prawa lokalnego;
- 5) zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

V. PODMIOTY PROGRAMU WSPÓŁPRACY

1. Rada Miejska w zakresie:

- 1) zabezpieczenia środków w budżecie przeznaczonych na wspieranie realizacji zadań publicznych przez podmioty programu;

- 2) wspierania i wspomagania społecznej aktywności mieszkańców Gminy;
 - 3) uchwalenia programu;
 - 4) przyjęcia sprawozdania z wykonania programu.
2. Burmistrz w zakresie:
- 1) przygotowania projektu programu;
 - 2) ogłaszania konkursów;
 - 3) powoływania w drodze zarządzenia komisji oceniającej oferty konkursowe;
 - 4) dysponowania środkami przeznaczonymi na cele realizacji programu, zawierania umów z organizacjami pozarządowymi i udzielania im dotacji z budżetu Gminy.
3. Pracownik Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim odpowiedzialny merytorycznie w sprawach związanych z ustawą w zakresie:
- 1) przygotowania i publikacji ogłoszeń o konkursach,
 - 2) informowanie oferentów o wynikach konkursu,
 - 3) sporządzanie projektów umów z podmiotami programu,
4. Organizacje pozarządowe w zakresie:
- 1) stosowania trybu występowania z wnioskiem o wsparcie zgodnego z ustawą;
 - 2) wykorzystywania powierzonych środków zgodnie z umową,
 - 3) przejrzystego i terminowego rozliczania dotacji,
 - 4) umieszczania w swoich materiałach promocyjnych informacji o finansowaniu realizowanych przez nie zadań ze środków Gminy.

VI. FORMY WSPÓLPRACY

1. Współpraca pomiędzy podmiotami programu może być prowadzona w szczególności poprzez:
 - 1) zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie i innych przepisach prawa;
 - 2) udzielanie pomocy w pozyskiwaniu przez organizacje pozarządowe środków finansowych z innych źródeł;
 - 3) informowanie o zadaniach publicznych, które będą realizowane w danym roku wraz z podaniem wysokości środków przeznaczonych z budżetu Gminy na realizację tych zadań oraz o ogłoszonych konkursach ofert na projekty realizacji zadań publicznych, a także ich rozstrzygnięcie;
 - 4) udzielanie organizacjom pozarządowym wsparcia pozafinansowego (użyczenie na preferencyjnych zasadach lokali, budynków, obiektów i sprzętu, umożliwienie korzystania z serwisu informacyjnego na stronach Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim oraz prowadzenie elektronicznej bazy danych o organizacjach pozarządowych itp.);
 - 5) prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, projektów i inicjatyw, koordynowanie działalności w ramach obowiązujących przepisów prawa;
 - 6) współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności funduszy Unii Europejskiej;
 - 7) obejmowanie patronatem przez władze Gminy projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe;
 - 8) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli Gminy oraz organizacji pozarządowych;
 - 9) konsultacje z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
 - 10) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;

- 11) organizowanie konsultacji i szkoleń mających na celu podniesienie sprawności funkcjonowania organizacji pozarządowych;
 - 12) promocję działań z zakresu realizacji projektów, zwłaszcza w środkach masowego przekazu;
 - 13) zawieranie umów na wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;
 - 14) udzielanie pożyczek organizacjom pozarządowym na realizację zadań ze sfery pożytku publicznego przy współudziale środków Unii Europejskiej lub innych środków pomocowych zgodnie z regulaminem w sprawie ustalenia procedury udzielania pożyczek dla organizacji pozarządowych działających w sferze pożytku publicznego na wkład własny lub realizację projektów refundowanych, finansowanych ze środków pochodzących z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych.
2. Podmioty Programu mogą z własnej inicjatywy złożyć Gminie ofertę realizacji zadania publicznego.
3. Gmina rozpatruje w trybie art. 12 ustawy celowość zgłoszonych zadań publicznych, o których mowa w ust. 2, biorąc pod uwagę stopień w jakim wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym, zapewnienie wysokiej jakości wykonania danego zadania, dostępność środków finansowych na jego realizację oraz korzyści wynikające z realizacji tego zadania przez podmioty Programu.

VII. PRIORYTETY ZADAŃ

1. Zadania, które m.in. będą wspierane lub powierzane w 2023 roku obejmować będą następujące sfery:
 - 1) działalność na rzecz integracji społecznej;
 - 2) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
 - 3) upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
 - 4) krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży;
 - 5) przeciwdziałania uzależnieniom;
 - 6) ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
2. Określenie wyżej wymienionych zadań priorytetowych nie wyklucza wspomagania innych zadań pożytku publicznego określonych w art. 4 ust. 1 ustawy w miarę dysponowania przez Gminę odpowiednimi środkami finansowymi.

VIII. OKRES I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.
2. Program realizowany będzie w drodze współpracy Gminy oraz organizacji pozarządowych.
3. Podmiotami realizującymi postanowienia Programu, są w szczególności:
 - 1) Rada Miejska w Kamieniu Krajeńskim;
 - 2) Burmistrz;
 - 3) organizacje pozarządowe prowadzące swoją działalność na terenie Gminy.
4. Bezpośrednimi realizatorami Programu będą, stosownie do zakresu realizowanych przez nie zadań referaty Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim oraz jednostki organizacyjne Gminy.

IX. WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Na realizację zadań w zakresie współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi planuje się kwotę 10.000,00 zł.

X. SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Ocena realizacji programu dokonywana będzie w oparciu o następujące mierniki:
 - 1) liczbę ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
 - 2) liczbę organizacji pozarządowych uczestniczących w otwartych konkursach ofert;
 - 3) liczbę ofert złożonych w ramach otwartych konkursów ofert;
 - 4) liczbę organizacji pozarządowych, które otrzymały dotacje w ramach otwartych konkursów ofert;

- 5) liczbę zadań publicznych dofinansowanych w ramach otwartych konkursów ofert;
 - 6) liczbę wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe na realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert;
 - 7) liczbę zadań publicznych dofinansowanych z pominięciem otwartego konkursu ofert;
 - 8) wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych;
 - 9) liczbę inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe objętych patronatem Gminy;
 - 10) liczbę skonsultowanych aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych;
2. Burmistrz do dnia 31 maja 2023 roku przedstawi Radzie Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. INFORMACJA O SPOSOBIE TWORZENIA PROGRAMU ORAZ O PRZEBIEGU KONSULTACJI

1. Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 r. utworzony został na bazie projektu programu, który to zgodnie z uchwałą Nr III/12/2010 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. U. Woj. Kuj.- Pom. Nr 6 poz. 54, z 2011 r.) był konsultowany z tymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi w następujących formach:
 - 1) Publikacja projektu Programu na stronach internetowych www.bip.kamienkrajeński.pl oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim w dniach **11.08.2022 – 02.09.2022** oraz możliwość zgłaszania opinii z wykorzystaniem formularza za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres sekretariat@um.kamienkr.pl lub bezpośrednio w siedzibie tut. Urzędu;
 - 2) organizacja oraz możliwość wzięcia udziału w spotkaniu informacyjno-warsztatowym w dniu **23.08.2022** r. w Urzędzie Miejskim w Kamieniu Krajeńskim.
3. Uwagi i wnioski dotyczące programu można było składać w terminie nie krótszym niż 21 dni od dnia opublikowania projektu uchwały.
4. Mieszkańcy Gminy Kamień Krajeński informowani są na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim (www.kamienkrajeński.pl) o działaniach realizowanych wspólnie przez sektor samorządowy i pozarządowy.
5. Współpraca finansowa pomiędzy Gminą, a organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz innymi organizacjami określonymi w ustawie odbywa się każdorazowo po uprzednim przystąpieniu do konkursu na wykonanie lub zlecenie zadań publicznych, ogłoszonym przez Burmistrza Kamienia Krajeńskiego i podpisaniu umów.

XII. TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYM KONKURSIE OFERT

1. Burmistrz powołuje zarządzeniem Komisję Konkursową.
2. Komisja Konkursowa opiniuje wnioski złożone w otwartych konkursach ofert i przedstawia Burmistrzowi swoje stanowisko w tej sprawie. W przypadku braku zgodności wszystkich stron uczestniczących w posiedzeniu Komisji, informacja o tym jest przekazywana Burmistrzowi.
3. Obsługę organizacyjną spotkań Komisji Konkursowej oraz archiwizację jej dokumentów zapewnia Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim.

XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Do wszystkich spraw nieuregulowanych niniejszym programem mają zastosowanie przepisy ustawy.

KONSULTACJE PROJEKTU

„PROGRAMU WSPÓŁPRACY GMINY KAMIENŃ KRAJEŃSKI

Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI PODMIOTAMI
PROWADZĄCYMI DZIAŁAÑOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO
NA ROK 2023”

Formularz zgłaszania uwag

Część I – Informacje o zgłaszającym

Imię i nazwisko

Nazwa organizacji/institucja

e-mail

tel./faks

– organizacja

– osoba fizyczna

Część II – opinie i propozycje szczegółowe

Zgłaszam uwagi, wnioski, propozycje uzupełnień w następujących obszarach dokumentu:

L.p.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona)	Treść uwagi wraz z uzasadnieniem

Formularz zgłaszania uwag prosimy przysyłać

do **02.09.2022 r.**

drogą elektroniczną na adres sekretariat@um.kamienkr.pl

lub w wersji papierowej na adres:

Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim, Plac Odrodzenia 3, 89-430 Kamień Krajeński

z dopiskiem KONSULTACJE – PROGRAM WSPÓŁPRACY 2023

Uzasadnienie

do uchwały Nr .../.../2022 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia ...09.2022 roku w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok.”

Działalność organów administracji publicznej w sferze zadań publicznych odbywa się we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy szczegółowe zasady tej współpracy Rada Miejska określa w rocznym programie współpracy.

Działalność organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w ustawie ukierunkowana jest na realizację celów pożytku publicznego. Współpraca opiera się o zasady pomocniczości stron, efektywności, partnerstwa, uczciwej konkurencji, suwerenności stron oraz jawności.

Wielkość i różnorodność tych instytucji oraz ich uczestnictwo w realizacji pożytku społecznego przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego organizującego się dla wspólnych wartości i realizacji wspólnych potrzeb.

Niniejszy program został skonsultowany z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z uchwałą nr III/12/2010 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 29 grudnia 2010 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz.U. Woj. Kuj.-Pom. z 2011 r. Nr 6, poz. 54) stosownie do wymogów art. 5a ust. 1 ustawy powołanej na wstępie ustawy.

Program współpracy na rok 2023 wynika z wypracowanych zasad współpracy samorządu Gminy Kamień Krajeński z organizacjami pozarządowymi oraz dotychczasowych doświadczeń przy realizacji programów współpracy w latach poprzednich.